

RETEN I KOLDING DOM

afsagt den 11. oktober 2023

Sag BS-27387/2022-KOL

Mandatar Fagligt Fælles Forbund for

[REDACTED]

mod

Ankestyrelsen

Denne afgørelse er truffet af dommer Peter Hageman Christensen.

Sagens baggrund og parternes påstande

Denne sag, der er anlagt den 15. juli 2022, angår, om en sygemeldt person, der overså et brev i e-boks fra Jobcenteret, Fredericia Kommune, og overskred fristen for ansøgning om sygedagpenge med 2 dage, har ret til dispensation for overskridelse af fristen i medfør af sygedagpengelovens § 38, stk. 7.

Sagsøgeren, [REDACTED] har nedlagt følgende påstande:

Principal

Sagsøgte, Ankestyrelsen, skal anerkende, at [REDACTED] var berettiget til udbetaling af sygedagpenge fra den 16. juli 2020.

Subsidiært

Sagen skal hjemvises til fornyet behandling ved Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen har påstået frifindelse.

Retten har den 14. oktober 2022 bestemt, at sagen, hvis økonomiske værdi er opgjort til 6.381 kr., ikke skal behandles efter reglerne om småsager i retsplejelovens kapitel 39.

Den 7. marts 2023 er Tænketanken Justitia, med rettens tilladelse, indtrådt som biintervenient til støtte for 3F som mandatar for [REDACTED]

Oplysningerne i sagen

[REDACTED] var efter et langt arbejdsliv blevet ledig og modtog ydelse fra A-kassen, da han den 2. juli 2020 blev sygemeldt. A-kassen sygemeldte ham overfor Fredericia Kommune, der den 16. juli 2020 sendte et digitalt brev til [REDACTED] [REDACTED] e-boks. I brevet var der bl.a. anført følgende:

"...

Vedrørende dit sygefravær

Din a-kasse Faglig Fælles A-kasse Dagp. har oplyst, at du er sygemeldt fra den 02.07.2020. Derfor modtager du dette underretningsbrev, som du bedes læse igennem.

...

Selvbetjeningsløsningen Mit Sygefravær

Mit Sygefravær er en obligatorisk selvbetjeningsløsning for sygemeldte. Her skal du udfylde oplysninger til brug for kommunens behandling af din sygedagpenge-sag. Alt det, du udfylder i Mit Sygefravær, bliver automatisk sendt til kommunen. I Mit Sygefravær vil du altid kunne finde kvitteringer for det, som du har sendt via løsningen.

I Mit Sygefravær skal du gøre følgende:

- Kontrollere din a-kasses oplysninger
- Ansøge om sygedagpenge
- Udfylde et oplysningsskema

Dette skal du gøre senest den 24.07.2020.

Det skal du være opmærksom på

Du skal have udfyldt og signeret ansøgningen om sygedagpenge senest den 24.07.2020. Overholder du ikke denne frist, er der som hovedregel ikke ret til sygedagpenge.

...

Hvis du ikke mener, at du kan betjene dig digitalt i selvbetjeningsløsningen Mit Sygefravær, skal du kontakte os. Vi vil herefter vurdere, om du kan undtages fra obligatorisk digital selvbetjening på sygedagpengeområdet.

Råd og vejledning

Har du spørgsmål eller i øvrigt brug for råd og vejledning, er du velkommen til at kontakte os.

..."

██████████ hustru, ██████████, der altid har bistået sin ægtefælle med betjening af pc og digital kontakt, var forud for hans sygemelding rejst til Grønland for at pleje sin alvorligt syge søster. ██████████, der ikke som vanligt havde modtaget en sms-notifikation, havde ikke opdaget, at han havde modtaget post fra kommunen og reagerede derfor ikke på brevet. Den 26. juli 2020 sendte Fredericia Kommune et digitalt brev til ██████████ ██████████ e-boks. I brevet var der bl.a. anført følgende:

"...

Vi har lukket din sygefraværssag

Den 16.07.2020 sendte vi dig et brev, hvor du blev bedt om at søge om sygedagpenge og returnere ansøgningen, så den var os i hænde senest med udgangen af den 24.07.2020. Vi sendte brevet, fordi vi fra din arbejdsgiver/a-kasse har fået oplyst, at du er sygemeldt med første fraværssdag den 02.07.2020 og ikke modtager løn/ydelse.

Din sygefraværssag i kommunen er nu lukket

Da vi ikke har modtaget din ansøgning om sygedagpenge, kan vi ikke behandle din sag og vi har derfor lukket din sygefraværssag i kommunen.

Hvis du senere ansøger om sygedagpenge vedrørende dette sygeforløb, skal vi oplyse dig om, at du som hovedregel tidligst kan få sygedagpenge fra det tidspunkt, hvor vi modtager ansøgningen. Det gælder dog kun, hvis du opfylder sygedagpengelovens øvrige betingelser for sygedagpenge, herunder indsendelse af oplysningsskemaet.

..."

██████████ hustru kom hjem fra sit familieophold i Grønland den 25. juli 2020, og da hun opdagede, at der i ██████████ e-boks var modtaget brev om, at han skulle have søgt sygedagpenge indenfor fristen, der udløb den 24. juli 2020, sendte hun straks den 26. juli 2020 en anmodning om sygedagpenge på hans vegne. Anmodningen blev den 2. august 2020 fulgt op med følgende besked til kommunen fra ██████████:

"Min kone der normalt ordner alt mit digitale og internet var ude at rejse for at være sammen med sin kræftsyge søster. Jeg kan ikke selv begå mig på nettet uden hjælp, jeg har ikke forestillet at komme i den situation hvor jeg står uden midler til at klare min økonomiske dagligdag. Jeg havde forestillet mig at det vil være et pr dage der bliver trukket ud at den månedlige ydelse og ikke som nu hvor jeg står uden midler til at klare min økonomiske dagligdag I håb om forståelse Med venlig hilsen [REDACTED]"

Beskeden var sendt i Mit Sygefravær og var skrevet af [REDACTED] hustru.

Den 5. august 2020 traf Fredericia Kommune afgørelse om, at [REDACTED] [REDACTED] ikke var berettiget til sygedagpenge forud for den 26. juli 2020. I afgørelsen var der bl.a. anført følgende:

Vi har modtaget anmodningen om sygedagpenge den 26.07.20.

Afgørelse

Vi har truffet afgørelse om, at du først har ret til sygedagpenge fra den 26.07.20.

Da ansøgningen om sygedagpenge er modtaget for sent og efter sygeperioden, kan der ikke udbetales sygedagpenge.

Begrundelse

...

Vi finder ikke at du har oplyst os om særlige undskyldende forhold. Vi kan derfor ikke give dispensation.

(Sygedagpengeloven § 38, stk. 7 og stk. 8.)

Vi har i vores afgørelse lagt vægt på, at du skriver: Min kone der normalt ordner alt mit digitale og internet *var* ude at rejse for at *være* sammen med sin kræftsyge søster. Jeg kan ikke selv begå mig på nettet uden hjælp, jeg har ikke forestillet at komme i den situation hvor jeg står uden midler til at klare min økonomiske dagligdag. Jeg havde forestillet mig at det vil *være* et pr dage der bliver trukket ud at den månedlige ydelse og ikke som nu hvor jeg står uden midler til at klare min økonomiske dagligdag I håb om forståelse Med venlig hilsen [REDACTED]

Dette er ikke noget Fredericia kommune kan dispensere for, da du selv er ansvarlig for at tjekke din digitale postkasse dagligt, samt reagere på breve deri.

..."

Den 26. august 2020 anmodede 3F på vegne [REDACTED] Fredericia kommune om at revurdere sin afgørelse og samtidig fritage ham for digital selvbetjening.

Fredericia Kommune meddelte den 22. september 2020, at man fastholdt afgørelsen. Samme dag fritog kommunen [REDACTED] for digital selvbetjening, ligesom man sendte sagen til Ankestyrelsen som en klagesag.

Den 8. november 2020 fritog Digitaliseringsstyrelsen [REDACTED] for digital post fra det offentlige.

Den 4. december 2020 traf Ankestyrelsen afgørelse i klagesagen. I afgørelsen er der bl.a. anført følgende:

"...

Afgørelse

Du har klaget over Fredericia Kommunes afgørelse om delvis afslag på sygedagpenge. Fredericia Kommune afgjorde sagen den 5. august 2020.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Du havde først ret til sygedagpenge fra den 26. juli 2020.

Det betyder, at vi stadfæster kommunens afgørelse, da vi er kommet frem til samme resultat.

...

Begrundelse for afgørelsen

Sådan vurderer vi sagen

Du har ikke anmodet om sygedagpenge fra kommunen inden for fristen.

Ankestyrelsen vurderer, at der ikke er grundlag for dispensation fra fristen.

Hvad er afgørende for sagen

Det fremgår, at din første fraværsdag var den 2. juli 2020. Du fik udbetalt ydelse fra a-kassen til og med den 15. juli 2020.

Vi lægger vægt på, at underretningsbrevet til anmodning om sygedagpenge blev sendt fra kommunen den 16. juli 2020. Det fremgår af brevet, at fristen for at an-

mode om sygedagpenge var den 24. juli 2020. Kommunen modtog først din anmodning om sygedagpenge den 26. juli 2020.

Når anmodningen om sygedagpenge er indgivet for sent, er der først ret til sygedagpenge fra den dag, hvor anmodningen er modtaget i kommunen. Du har derfor først ret til sygedagpenge fra den 26. juli 2020.

Du har oplyst, at du ikke var selvhjulpen i brugen af computer, og at du var afhængig af din hustrus hjælp. Din hustru havde ikke været hjemme, da hun var ude og rejse. Derudover har du oplyst, at du ikke havde modtaget nogen sms om, at du havde modtaget digital post.

Vi bemærker, at tilslutning til modtagelse af digital post fra offentlige myndigheder blev gjort obligatorisk fra og med den 1. november 2014. Du var således fra og med denne dato forpligtet til at kunne modtage digital post fra det offentlige, medmindre du var fritaget herfor. Ifølge sagens oplysninger blev du først fritaget for digital post i forbindelse med klagesagen, og dermed efter fristen for at anmode om sygedagpenge.

Det forhold, at du ikke havde fået kontrolleret din e-boks, er derfor ikke en sådan rimelig grund, der kan begrunde en dispensation fra fristen. Det er dit ansvar at reagere på kommunens breve og henvendelser.

Vi henviser til Ankestyrelsens principmeddelelse 125-13. Det fremgår, at meddelelser fra offentlige myndigheder sendt til borgerens digitale postkasse anses for at være kommet frem til borgeren, når meddelelsen er tilgængelig i borgerens digitale postkasse. Det er borgerens ansvar at holde øje med post i den digitale postkasse.

Det forhold, at du ikke som sædvanligt modtog en notifikation fra e-boks om ny post er heller ikke et sådant særlig undskyldende forhold, der kan begrunde en dispensation fra anmodningsfristen. Notifikationer til e-mail eller sms om ny post er en service udbudt af e-boks. Du har fortsat selv ansvaret for at holde dig orienteret om post i din e-boks.

Slutteligt lægger vi vægt på, at der ikke er oplyst om andre særlige undskyldende forhold, der kan føre til at fristen for at anmode om sygedagpenge kunne dispenseres.

Om reglerne

Efter reglerne skal lønmodtagere anmode om sygedagpenge fra kommunen senest otte dage efter at underretningsbrevet er sendt fra kommunen på baggrund af arbejdsgiverens eller arbejdsløshedskassens anmeldelse af sygefraværet. Har lønmodtageren modtaget løn under sygefraværet, skal lønmodtageren anmode om

sygedagpenge fra kommunen senest otte dage efter at underretningsbrevet er sendt fra kommunen på baggrund af arbejdsgiverens sidste refusionsanmodning.

Anmodning om sygedagpenge skal ske ved digital selvbetjening.

Kommunen kan udbetale sygedagpenge for tiden før anmodningsdagen, når lønmodtageren på grund af hospitalsophold eller ophold i udlandet har været forhindret i at anmode rettidigt, eller når andre særlige undskyldende forhold har bevirket, at anmodning ikke er sket rettidigt.

Hvis anmodning om sygedagpenge fra kommunen er modtaget efter fristens udløb, har lønmodtageren først ret til sygedagpenge fra den dag, hvor anmodningen er modtaget.

...

Regler

Her er de regler, vi har afgjort din sag efter.

Love og bekendtgørelser

Lov om sygedagpenge, senest bekendtgjort i lovebekendtgørelse nr. 107 af den 2. februar 2020

- § 38, stk. 1, 2 6 og 7, om anmeldelse af sygefravær og dispensationsmulighederne.

..."

Den 15. marts 2021 anmodede 3F på vegne [REDACTED] Ankestyrelsen om at genoptage sagen. I anmodningen var der bl.a. anført følgende:

Vi finder at afgørelsen er mangelfuld, da vi ikke kan se, at Ankestyrelsen har taget i betragtning, at vores medlem er fritaget for digital post, men ikke at han er fritaget i for digital selvbetjening. Da kommunen har kaldt fritagelse noget forkert i deres afgørelse, kan vi ikke udelukke at Ankestyrelsen afgørelse er baseret på en misforståelse.

Det er korrekt, at såvel fritagelsen for digital post, såvel som for digital selvbetjening først skete i forbindelse med klagen, men vi finder ikke at det kan ændre betydningen af fritagelsen for digital selvbetjening.

Vores medlem har klaret sig i forhold til e-Boks ved hjælp af sin hustru, men har ikke tidligere være sygemeldt i så lang en periode, at han skulle i kontakt med

sygedagpengekontolet. Han var derfor ikke klar over, at første kontakt med sygedagpengekontolet ville komme i form af en digital indberetning.

I forbindelse med klagen d. 22.9.2020 anmoder vores medlem kommunen om fritagelse for digital indberetning. En fritagelse for digital indberetning er specifik på den konkrete sygdomsmeddelelse og ikke generel som en fritagelse for digital post. Denne fritagelse for digital indberetning imødekommer kommunen d. 22.9.2020 i det brev, hvor de samtidig fastholder deres afgørelse om, ikke at ville dispensere for den for sene udfyldelse af oplysningsskemaet.

Kommunen kalder det dog fejlagtigt for en fritagelse for digital post, men når man sammenholder at, der er tale om et svar på en ansøgning om fritagelse for digital indberetning, og at de vejleder i at fritagelsen ikke automatisk går videre til næste sygdomsmeddelelse eller omfatter andre former for kommunal kontakt, så er det tydeligt, at der er tale om en fritagelse for digital indberetning, da en fritagelse for digital post (eboks) netop er generel og uden tidsbegrænsning i modsætning til en fritagelse for digital indberetning, som er specifik og kun gælder den igangværende sagsbehandlingsperiode. Herunder er indsat kommunens formulering i deres brev af 22.9.2020 om fastholdelse af manglende dispensation i forhold til det for sent afleverede oplysningsskema.

...

Der er altså tale om, at man med den ene hånd siger – vi ved godt, at du ikke kan benytte digital indberetning, men med den anden hånd siger, at det betyder dog ikke, at vi vil dispensere for, at du har afleveret et digitalt skema for sent.

Da der er denne forskrivelse i afgørelsen, er vi ikke sikre på at Ankestyrelsen har forstået at, der ikke var tale om en generel fritagelse for digital post, men en specifik fritagelse for digital sagsbehandling.

..."

Ankestyrelsen afslog den 2. juni 2021 at genoptage sagen. I afgørelsen var der bl.a. anført følgende:

"...

3F oplyser, at Ankestyrelsen i deres afgørelse af 4. december 2019 alene havde lagt vægt på, at du ikke var fritaget for digital post, men ikke at du var fritaget for digital selvbetjening i den konkrete sygedagpengesag. Fredericia Kommune havde i deres genvurdering kaldt fritagelse noget forkert, og det kunne derfor ikke udelukkes, at Ankestyrelsens afgørelse var baseret på en misforståelse.

3F oplyste, at Fredericia Kommune ved fritagelsen af digital selvbetjening havde erkendt, at du ikke havde forudsætningerne for at kunne benytte digital selvbetjening, men samtidig ville de ikke dispensere for, at du afleverede skemaet for sent.

Vi bemærker hertil, at tilslutning til modtagelse af digital post fra offentlige myndigheder blev gjort obligatorisk fra og med den 1. november 2014. Du var således fra og med denne dato forpligtet til at kunne modtage digital post fra det offentlige, medmindre du var fritaget herfor. Du burde derfor være bekendt med, at du ville modtage breve fra kommunen via digital post.

Såfremt du ikke kunne betjene digital post, burde du være fritaget herfor.

Vi bemærker desuden, at kommunen den 16. juli 2020 sendte et underretningsbrev til dig, hvor det fremgår, at du skulle ansøge om sygedagpenge senest den 24. juli 2020. Det fremgår desuden af underretningsbrevet, at hvis ikke du kunne betjene den digitale selvbetjeningsløsning Mit Sygefravær, så skulle du kontakte kommunen. Derudover fremgår det, at såfremt du havde brug for råd og vejledning, var du velkommen til at kontakte kommunen.

Det forhold, at du efter fristens udløb havde kontaktet kommunen og var blevet fritaget for digital selvbetjening i den konkrete sygedagpengesag kan ikke føre til en ændret vurdering.

Vi bemærker hertil, at det forhold at du ikke kunne anvende den digitale selvbetjeningsløsning Mit Sygefravær, ikke kan føre til en dispensation for fristen, da du ikke havde kontaktet kommunen inden for den fastsatte frist.

..."

I en rapport fra april 2021, udarbejdet af Digitaliseringsstyrelsen og Kommunernes Landsforening med titlen "Digital inklusion i det digitaliserede samfund", er der bl.a. anført:

"...

Som samlet gruppe vurderes det, at de digitalt udsatte udgør 17-22 pct. af den voksne befolkning. Potentielt set kan tallet være højere, hvis man inkluderer pludseligt opståede og særligt vanskelige livssituationer hos dem, der normalt klarer sig selv. Hertil kommer de mange pårørende, der står ved siden af for at hjælpe, som også møder forhindringer i det digitale univers.

..."

Forklaringer

██████████ har forklaret bl.a., at han kom ud at sejle som ung i 1976. Han sejlede som dæksmand på en trawler. Han stoppede som kontraktansat i 1990, men sejlede derefter i yderligere nogle år. Herefter kom han i arbejde som buschauffør og havnearbejder. Han var losseformand på havnen. Hans sidste arbejde var på et saltlager. Arbejdspladsen blev lukket på grund af nedskæringer.

Han blev i den forbindelse meldt ledig. Næsten samtidig blev han sygemeldt. Det var galt med øret. Han fik problemer med balancen og oplevede svimmelhed. Han blev diagnosticeret med menieres sygdom. Han endte derfor på seniorpension. Han havde det meget skidt med at være ledig og ikke at kunne arbejde på grund af sygdom. Han har aldrig haft sygeperioder, hvor han har været på sygedagpenge, og han har altid været i arbejde. Sygdommen opstod i den sidste periode, hvor han arbejdede.

Han brugte ikke pc på arbejdet. Han kunne få andre på kontoret til at printe ordrerne ud, så han havde det på papir. Derhjemme er det hans kone, [REDACTED] og deres børn, som hjælper ham. Han kan simpelthen ikke lære det. Det er volapyk for ham. Når han ser på en computerskærm, bliver han ligesom ordblind. Han stivner. Han kan gøre brug af NemID og MitID, når [REDACTED] sidder ved siden af ham og guider ham igennem.

I juli 2020 var [REDACTED] taget til Grønland for at passe sin kræftsøster. Hun tog af sted lige før, hans arbejdsplads lukkede. Da [REDACTED] kom hjem, opdagede hun, at der var kommet digital post fra kommunen. Der var ikke kommet nogen SMS-notifikation. Det var derfor helt nyt for ham, at der var en frist for henvendelse til kommunen. Det fandt han først ud af, da [REDACTED] opdagede brevet. Han havde regnet med, at pengene var på kontoen. De blev senere gjort opmærksom på, at bl.a. huslejen ikke var betalt. Deres sønner hjalp dem økonomisk.

[REDACTED] har som vidne forklaret bl.a., at det er rigtigt, at hun står for alt det digitale derhjemme. Hendes mand kan ikke selv. Hun har prøvet mange gange at lære ham det. Han er ligesom "blind" for det. Børnene har også prøvet at lære ham det. Det har ganske enkelt ikke været muligt.

Foreholdt en artikel af 18. juli 2022 fra Politiken (ekstraktens side 127) har hun forklaret, at det er rigtigt. Det er sådan, det er. [REDACTED] kan simpelthen ikke lære det.

Hun tog til Grønland, mens [REDACTED] stadig var i arbejde. Hun var væk ca. en måned. [REDACTED] var ikke sygemeldt, da hun tog af sted. Hun har ikke modtaget nogen beskeder via SMS eller på anden måde om, at der var post til [REDACTED], mens hun var i Grønland. Den 24. juli 2020 hentede [REDACTED] hende i Kastrup Lufthavn. De overnattede i København og kom hjem den 25. juli 2020. Hun tjekkede straks op på sin egen og [REDACTED] post. Herved opdagede hun, at der lå en sygedagpengesag, som [REDACTED] skulle have besvaret.

Den 26. juli 2020 skrev hun en anmodning til kommunen på vegne [REDACTED] og søgte dagpenge (ekstraktens side 105).

Den 2. august 2020 skrev hun igen til kommunen på vegne [REDACTED] for at forklare situationen og få dispensation (ekstraktens side 107).

Parternes synspunkter

[REDACTED] har i sit påstandsdokument til støtte for påstandene gjort følgende gældende:

"...

ANBRINGENDER

Det gøres overordnet gældende, at særligt undskyldende forhold bevirkede, at [REDACTED] ikke indsendte sygedagpengeanmodningen rettidigt. Han er derfor berettiget til dispensation for overskridelse af fristen for anmodning om sygedagpenge til Fredericia Kommune efter sygedagpengelovens § 38, stk. 7.

Prøvelsen af Ankestyrelsen afgørelse

Ankestyrelsen har i sit svarskrift anført, at der skal foreligge et sikkert grundlag, før retten kan tilsidesætte Ankestyrelsens afgørelse af 4. december 2020.

Praksis om sikkert grundlag omhandler imidlertid kun domstolenes prøvelse af forvaltningens skøn.

Domstolene kan fuldt ud prøve retlige elementer og skønsmæssige elementer for så vidt, skønnet er retlig normeret, jf. blandt andet betænkning nr. 1401/2001, side 88. I nærværende sag er der netop tale om et sådant retligt normeret skøn.

Spørgsmålet om, hvornår en adfærd er særligt undskyldende beror ikke på et frit skøn hos myndighederne, men derimod på en fortolkning af lovbestemmelserne. Retten i Kolding har da også ved kendelse af 14. oktober 2022 anført, at sagen indeholder spørgsmål om lovfortolkning.

En eventuel tilbageholdenhed i domstolsprøvelsen af en skønsmæssig myndighedsafgørelse, er kun relevant, hvor myndigheden besidder en særlig faglig kompetence eller erfaring på et område. Når det handler om lovfortolkning er Ankestyrelsen ikke mere kompetente end domstolene og allerede af den grund, er der ikke tale om en sag eller en sagstype, hvor der er grundlag for at domstolene udviser nogen tilbageholdenhed i prøvelsen.

Det gøres derfor gældende, at domstolene kan foretage en fuld prøvelse af Ankestyrelsens afgørelse af 4. december 2020.

Fortolkning af sygedagpengelovens § 38, stk. 7.

Til støtte for det overordnede anbringende gøres det gældende, at "andre særlige undskyldende forhold" i sygedagpengelovens § 38, stk. 7, skal fortolkes i lyset af sygedagpengelovens § 69 a, stk. 1, 1. pkt. ("særlige forhold") og lov om digital post fra offentlige afsenderes § 5, stk. 1, 1. pkt. ("særlige omstændigheder, som kan bevirke, at en person er forhindret i at modtage sin post digitalt").

Sygedagpengelovens § 38, stk. 7, blev indført før reglerne om digital selvbetjening på sygedagpengeområdet, og lovgiver har selvsagt ikke taget højde for borgeres manglende digitale egenskaber ved indførelsen af bestemmelsen.

Det er ikke kun ordlyden af den enkelte bestemmelse og forarbejderne til loven, der tillægges betydning ved lovfortolkning. Også andre bestemmelser i loven må om nødvendigt inddrages i fortolkningen, jf. blandt andet U.1999.967 H, U. 2014.452 H og U.2000.2412 H, samt fx Niels Fengers gennemgang af retspraksis i "Forvaltningsret" (1. udgave), 2018, side 328.

Sygedagpengelovens § 69, a, stk. 2's ordlyd minder om sygedagpengelovens § 38, stk. 7, og begge bestemmelser indeholder en dispensationsadgang, hvorved der meddeles dispensation i tilfælde, hvor der er særlige forhold, der bevirker, at en borger oplever problemer med at kommunikere rettidigt med kommunen.

Sygedagpengelovens § 38, stk. 7, giver en bred adgang til dispensation i tilfælde af, at særligt undskyldende forhold har bevirket en overskridelse af 8 dages fristen.

I lovforslag 2015 140 til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om ansøgning, anmodninger, meddelelser og klager til offentlige myndigheder gennemgås hensynene bag indførelsen af digital selvbetjening, herunder sygedagpengelovens § 69 a, i de almindelige bemærkninger.

Det er målet, at offentlige myndigheder modtager mindst 80 pct. af alle ansøgninger, anmeldelser og meddelelser mv. fra borgerne digitalt. Det vurderes, at det ikke vil være praktisk gennemførligt med 100 pct. Der skal tages hensyn til borgere, der for eksempel ikke har mulighed for at tilegne sig it-kompetencer samt borgere med sær-

lige behov, herunder hensynet til ældre, handicappede, demente, socialt udsatte, udenlandske borgere i Danmark og personer med bopæl i udlandet (...).

Det er afgørende, at der er god hjælp at hente for de borgere, der ikke kan bruge de digitale løsninger eller på anden vis har brug for støtte. Det skal være muligt i særlige tilfælde at tage højde for visse personer eller situationer og sikre, at disse betjenes på anden vis end ved digital selvbetjening. Herved sikres det, at alle borgere, også de der ikke må forventes at kunne benytte digitale selvbetjeningsløsninger, fortsat kan komme i kontakt med de offentlige myndigheder. Det er den offentlige myndighed, der under hensyntagen til den enkelte borgers behov, anviser, hvilken kommunikationskanal borgere, der ikke ansøger digitalt, vil skulle anvende. Disse borgere får dermed samme muligheder for at blive betjent som de borgere, der selv eller ved hjælp er i stand til at anvende de digitale løsninger

(sagsøgers understregninger)

Samme sted i afsnit 4.4.1.1.2., hedder det:

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger ovenfor i afsnit 3.1., er det ikke hensigten med indførelse af kravet om digital selvbetjening at ændre på, hvordan den offentlige myndighed håndterer situationer, hvor borgeren overskrider en eventuel frist.

Herefter gennemgås et eksempel på, hvornår der ville være tale om undskyldende omstændigheder i forbindelse med digital selvbetjening:

Det vil være en rimelig grund, hvis overskridelsen af fristen skyldes, at kommunen ikke har nået at træffe afgørelse inden fristens udløb i en sag, hvor den sygemeldte anfører, at der foreligger særlige forhold, der gør, at den sygemeldte ikke kan anvende digital selvbetjening og derfor skal tilbydes, at oplysningsskemaet kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening.

I forarbejderne til indførelsen af digital selvbetjening er der således anført en række hensyn til, at borgere – som ikke har evnerne til at kunne anvende digitale løsninger – kan kommunikere med offentlige myndigheder. Samtidig gennemgås det i forarbejderne, at manglende digitale færdigheder kan udgøre et undskyldende forhold efter de konkrete omstændigheder, og at kommunerne fortsat skal foretage den samme vurdering i tilfælde, hvor borgeren overskrider en frist.

Sygedagpengelovens § 69 a, stk. 2, 1. pkt., er indført på baggrund af hensynet til, at borgere uden digitale kompetencer ikke mister deres kommunikationsmuligheder med det offentlige (og derved lider retstab) i takt med den digitale udvikling. Lignende hensyn må antages at ligge bag lov om digital post fra offentlige afsenderes § 5, stk. 1, 1. pkt., om fritagelse for digital post.

De samme hensyn til borgeren, der ikke kan tilegne sig digitale kompetencer, gør sig imidlertid også gældende i perioden frem til, at borgeren fritages for digital selvbetjening og digital post. I denne periode vil borgeren heller ikke kunne tilgå sin e-Boks, kommunikere med kommunen digitalt eller åbne det digitale brev med vejledning om, at der er mulighed for at søge om fritagelse for digital selvbetjening.

Det må derfor helt generelt anses som et særligt undskyldende forhold efter § 38, stk. 7, når en borger – som opfylder betingelserne for fritagelse fra digital post og betingelserne for digital selvbetjening – overskrider 8-dages fristen på grund af, at han ikke har muligheden for at tilgå eller afsende digitale meddelelser.

Der er en lang række borgere i Danmark, som hverken har eller kan tilegne sig digitale færdigheder (mellem 17-22 procent af den voksne befolkning), jf. bilag 9, side 12.

Disse borgere får ved Ankestyrelsens fortolkning af reglerne en betydeligt ringere retsstilling end den øvrige del af befolkningen.

Lighedsbetragtninger og retssikkerhedsmæssige hensyn taler således for at en borgers manglende digitale færdigheder kan indgå som et særligt "undskyldende forhold" i vurderingen efter sygedagpengelovens § 38, stk. 7. Dette understøttes i øvrigt fuldt ud af biinterventionsindlægget fra Justitia, samt sagens bilag 10.

Det gøres af disse årsager gældende, at manglende digitale kompetencer i et omfang, der begrundet fritagelse efter § 69 a, stk. 2, kan udgøre et undskyldende forhold, der (efter omstændighederne i sagen) kan begrunde dispensation fra fristen for anmodning om sygedagpenge, jf. sygedagpengelovens § 38, stk. 7.

Ankestyrelsens fortolkning (hjemmelsmangler)

Til støtte for de nedlagte påstande gøres det endvidere gældende, at Ankestyrelsens afgørelse af 4. december 2020 er ugyldig, idet afgørelsen er behæftet med hjemmelsmangler.

Det understøttes af, at Ankestyrelsens fortolkning af sygedagpengelovens § 38, stk. 7, i afgørelsen af 4. december 2020 lægger op til, at borgeres manglende digitale færdigheder slet ikke kan indgå som undskyldende forhold ved vurderingen af, om der er grundlag for at give dispensation efter bestemmelsen.

I afgørelsen af 4. december 2020 (bilag 6) fremgår således følgende:

Vi bemærker, at tilslutning til modtagelse af digital post fra offentlige myndigheder blev gjort obligatorisk fra og med den 1. november 2014. Du var således fra og med denne dato forpligtet til at kunne modtage digital post fra det offentlige, medmindre du var fritaget herfor. Ifølge sagens oplysninger blev du først fritaget for digital post i forbindelse med klagesagen, og dermed efter fristen for at anmode om sygedagpenge.

Det forhold, at du ikke havde fået kontrolleret din e-boks, er derfor ikke en sådan rimelig grund, der kan begrunde en dispensation fra fristen. Det er dit ansvar at reagere på kommunens breve og henvendelser.

Vi henviser til Ankestyrelsens principmeddelelse 125-13. Det fremgår, at meddelelser fra offentlige myndigheder sendt til borgerens digitale postkasse anses for at være kommet frem til borgeren, når meddelelsen er tilgængelig i borgerens digitale postkasse. Det er borgerens ansvar at holde øje med post i den digitale postkasse.

(sagsøgers understregning)

Ankestyrelsen har med andre ord fortolket sygedagpengelovens § 38, stk. 7, efter indførelsen af digital post og digital selvbetjening således, at det er borgerens eget ansvar at tjekke sin digitale postkasse, også i tilfælde hvor borgeren ikke har færdighederne til selv at tjekke sin digitale postkasse.

Ankestyrelsens fortolkning af reglerne udelukker dermed, at manglende evner til at tilgå e-Boks kan udgøre et undskyldende forhold eller indgå i vurderingen efter § 38, stk. 7 – også når borgeren senere bliver fritaget for digital post.

Af lovforslag 2015 140 til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om ansøgning, anmodninger, meddelelser og klager til offentlige myndigheder fremgår imidlertid det modsatte:

Det er ikke hensigten med indførelse af krav om digital ansøgning, anmodning, meddelelse mv. at ændre på, hvordan den offentlige myndighed håndterer situationer, hvor borgeren overskrider en eventuel frist. Der vil således i samme omfang som hidtil kunne tages hensyn til årsagen til, at en frist ikke er overholdt.

(sagsøgers understregning)

Reglerne om obligatorisk digital selvbetjening ændrer således ikke på, at der ved dispensationsvurderingen ved overskridelse af frister skal anlægges en samlet vurdering af årsagen til, at en frist ikke er overholdt.

Sygedagpengelovens § 38, stk. 7, lægger op til, at der skal foretages en bred konkret vurdering med inddragelse af samtlige af sagens relevante omstændigheder. Det må også antages at omfatte borgerens manglende digitale færdigheder, i det omfang de manglende digitale færdigheder er undskyldelige.

Ankestyrelsens kriterium om, at det (altid) er borgerens eget ansvar at tjekke sin e-Boks, udelukker således, at en borgers manglende digitale færdigheder på noget tidspunkt kan indgå i vurderingen efter sygedagpengelovens § 38, stk. 7.

Der er således tale om et kriterium, som i realiteten er et skøn under en regel om, at borgerens manglende digitale færdigheder ikke kan indgå i vurderingen efter sygedagpengelovens § 38, stk. 7.

Der er ikke hjemmel i sygedagpengelovens § 69 a, stk. 1 eller §§ 38, stk. 2 og 7, til at opstille et sådant kriterium.

§ 38, stk. 7, foreskriver tværtimod en bred og samlet vurdering, og der er ikke noget i bestemmelsens ordlyd, der udelukker, at bestemte "særligt undskyldende forhold" (herunder manglende digitale færdigheder) kan indgå.

Ankestyrelsen afgørelse af 4. december 2020 (bilag 6) er således behæftet med hjemmelsmangler, idet der ikke er hjemmel til at opstille et kriterium om, at det (altid) er borgerens eget ansvar at tjekke sin e-Boks, og at manglende digitale færdigheder dermed ikke kan indgå som undskyldende forhold.

Hjemmelsmangler ved en afgørelse indebærer – som altovervejende hovedregel – i sig selv, at afgørelsen er ugyldig (jf. fx Garde m.fl., Forvaltningsret, almindelige emner, 6. udgave, side 450-451).

Ankestyrelsens afgørelse af 4. december 2020 er af disse årsager ugyldig og bør derfor – såfremt der ikke gives sagsøger medhold i den principale påstand – hjemvises som ugyldig.

Adgang til dispensation (den konkrete sag)

Det gøres gældende, at særligt undskyldende forhold har bevirket, at [REDACTED] ikke indsendte anmodningen om sygedagpenge til Fredericia Kommune rettidigt, og at han således er berettiget til dispensation efter sygedagpengelovens § 38, stk. 7.

Det understøttes af, at [REDACTED] har nedsatte IT-kundskaber i et sådant omfang, at han både opfylder betingelserne for at være fritaget for digital post i medfør af § 3 i bekendtgørelse nr. 1553 (bilag 4) og opfylder betingelserne for at blive fritaget for digital selvbetjening i sin sygedagpengesag, jf. sygedagpengelovens § 69 a, stk. 2 (bilag 3).

Fredericia Kommune har således vurderet, at der foreligger særlige forhold, der gør, at [REDACTED] ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, jf. sygedagpengelovens § 69 a, stk. 1, pkt. 1, jf. bilag 3.

De samme særlige forhold gjorde sig utvivlsomt gældende nogle uger tidligere, da [REDACTED] modtog underretningen om anmodning om sygedagpenge den 16. juli 2020 og frem til fristens udløb den 24. juli 2020.

[REDACTED] havde ikke færdighederne til at åbne e-Boks og kunne derfor hverken tilgå underretningsbrevet fra Fredericia Kommune eller rette henvendelse til kommunen digitalt. Han kunne heller ikke tilgå vejledningen i brevet i sin e-Boks om, hvordan han skulle søge om fritagelse for digital selvbetjening.

Allerede fordi [REDACTED] digitale-færdigheder er/var nedsat i sådant omfang, og at dette var årsagen til den forsinkede sygedagpengeanmodning, er han berettiget til dispensation efter sygedagpengelovens § 38, stk. 7.

Hertil kommer, at "særligt undskyldende forhold" efter sygedagpengelovens § 38, stk. 7, skal fortolkes i lyset af "særlige forhold" efter syge-

dagpengelovens § 69 a, stk. 2, 1. pkt., i tilfælde, hvor en forsinket sygedagpengeansøgning skyldes manglende IT-færdigheder, jf. ovenfor.

██████████ modtog hjælp til det digitale, herunder særligt e-Boks, fra sin kone, ██████████. ██████████ var på tidspunktet for 8-dages fristen bortrejst på grund af alvorlig sygdom i familien.

Det var således ikke muligt for ██████████ at få hende til at hjælpe ham med at tjekke sin e-Boks mellem den 16. og den 24. juli 2020.

Af sygedagpengelovens § 38, stk. 7, følger, at der kan meddeles dispensation, når borgeren på grund af ophold i udlandet har været forhindret i at anmode rettidigt.

Ved vurderingen af "andre særlige undskyldende forhold" er det derfor sagsøgers synspunkt, at det bør tillægges vægt, at ██████████ kone – som hjalp ham med al digital kommunikation med det offentlige var bortrejst på tidspunktet for 8-dages fristen mellem den 16. og 24. juli 2020, og han derfor var forhindret i at anmode om sygedagpenge rettidigt.

██████████ modtog ikke en SMS-advisering eller anden underretning om modtagelse af underretningsbrevet fra kommunen i sin digitale postkasse.

██████████ vidste af den grund ikke, at han havde modtaget en meddelelse i sin e-Boks. Han havde derfor ikke anledning til telefonisk at kontakte sin hustru eller kommunen angående henvendelsen, samtidig med at han ikke havde mulighed for at tilgå sin e-Boks og læse Fredericia Kommunes vejledning om digital fritagelse.

Herudover var det første gang, ██████████ var langtidssygemeldt. Han havde således ikke forudgående kendskab til sygedagpengesystemet, herunder til krav om digital selvbetjening eller muligheden for fritagelse herfor. Det gøres gældende, at dette i sig selv er et forhold, der kan begrunde dispensation, jf. også John Klausens gennemgang af § 38, stk. 7, i "Sygedagpengeloven", 1. udgave, 2020, side 344-345.

Hertil kommer, at ██████████ hjalp ██████████ med at udfylde skemaet straks efter, at hun var kommet hjem fra at besøge sin alvorligt syge søster den 26. juli 2020 (2 dage efter fristens udløb).

Sammenfattende gøres det således gældende, at [REDACTED] skal meddeles dispensation efter sygedagpengelovens § 38, stk. 7, som følge af,

at [REDACTED] IT-kundskaber har været nedsat i et sådant omfang, at han opfylder betingelserne for at være fritaget for digital post og digital selvbetjening,

at [REDACTED] ikke modtog en underretnings-SMS (eller anden meddelelse) om brevet fra kommunen,

at [REDACTED] kone – som almindeligvis hjalp ham med at tjekke e-Boks og andre digitale opgaver – var bortrejst på grund af alvorlig sygdom i familien,

at [REDACTED] ikke havde forudgående kendskab til sygedagpengesystemet, herunder til krav om digital selvbetjening eller mulighed for fritagelse for digital post, samt

at [REDACTED] anmodede om sygedagpenge 2 dage efter fristens overskridelse lige så snart, at hans kone var kommet hjem og kunne hjælpe ham med at tjekke sin e-Boks.

Af disse årsager kan det lægges til grund, at særligt undskyldende forhold har bevirket, at [REDACTED] ikke indsendte anmodningen om sygedagpenge rettidigt (inden for 8-dages-fristen), jf. sygedagpengelovens § 38, stk. 7.

...”

Tænketanken Justitia har som biintervenient i et procesindlæg bl.a. anført følgende:

” ...

INDLEDNING

Nærværende sag rejser efter Justitias opfattelse principielle spørgsmål om retssikkerheden for digitalt udsatte borgere og fortolkning af lovgivningen, når disse borgere anvender offentlige digitale selvbetjeningsløsninger.

Danmark har de seneste årtier gennemgået en omfattende digital transformation, som på mange måder har ændret det samfund, som vi lever i. Det gælder ikke mindst på det offentlige område, hvor Danmark som det første land i verden har gjort digital selvbetjening obligatorisk for borgere og virksomheder. Derfor er det heller ikke overraskende, at FN si-

den 2018 konsekvent har kåret Danmark som verdensmester i digitalisering, ligesom Danmark i perioden 2014-2021 har indtaget en førsteplads på Den Europæiske Unions indeks over de mest digitale nationer og fortsat har en topplacering her.

Digitaliseringen af den offentlige sektor har utvivlsomt et stort potentiale, men rejser også en række væsentlige problemstillinger. Det gælder ikke mindst i forhold til borgernes rettigheder og retssikkerhed, når de skal begå sig i en digital offentlig sektor. Det er imidlertid ikke temaer, som der har været særlig stor fokus på i hverken de digitale initiativer eller den lovgivning, som løbende har implementeret digitaliseringen. Det betyder, at vi i dag på flere områder står med en uklar og uhensigtsmæssig lovgivning, som ikke i tilstrækkelig grad tager hensyn til, at det langt fra er alle borgere, som har de fornødne digitale kompetencer.

DIGITALT UDSATTE BORGERE

Der findes ikke nogen nøjagtige opgørelser over antallet af digitalt udsatte borgere i Danmark. Digitaliseringsstyrelsen og KL har i rapporten *Digital inklusion i det digitaliserede samfund* fra 2021 anslået, at gruppen udgør 17-22 procent af den voksne befolkning. Af dem er 7,5 procent fritaget for Digital Post og forventes ikke at blive digitalt selvhjulpne. Den øvrige del kategoriseres i en såkaldt digital gråzone, der anses for at være en sammensat gruppe af meget forskellige målgrupper med meget forskellige kompetencer og barrierer alt efter, hvilken digital opgave eller ærinde de skal udføre (DIGST og KL's rapport s. 11).

I forskningsrapporten *Retssikkerhed for digitalt udsatte borgere* fra 2022 vurderer Justitia, at gruppen af digitalt udsatte borgere reelt må anses for at udgøre 20-25 procent af den voksne befolkning. Dette højere skøn skyldes mørketal på området, der bl.a. omfatter de borgere, som er så digitalt udsatte, at de slet ikke er i stand til at ansøge om fritagelse for Digital Post, borgere der får pludseligt opståede og særligt vanskelige livssituationer samt hjælpende pårørende til digitalt udsatte, der selv møder digitale barrierer (Justitias forskningsrapport s. 14-15).

Digitalt udsathed kan få alvorlige konsekvenser. Der er ofte tale om borgere, som også i den analoge verden befinder sig i en udsat position. De manglende digitale kompetencer gør det vanskeligere for dem at få adgang til de livsforbedrende muligheder, som der i dag gives adgang til via teknologien. Dette reproducerer social ulighed og vil medvirke til en yderligere skævvridning af samfundet, hvis der ikke bliver taget ordentligt hånd om de udfordringer, som digitalt udsatte borgere møder i en offentlig sektor, der bliver mere og mere digital (Justitias forskningsrapport s. 15).

FORSKELLIGE RETSSIKKERHEDSGRUPPER

Justitias forskningsrapport (s. 40-41) viser, at der er borgere, der oplever digital selvbetjening som en rigtig god service og har let ved at anvende den. Disse borgere oplever typisk ikke retssikkerhedsmæssige forringelser ved at overgå til digital selvbetjening, men kan naturligvis – ligesom i den analoge verden – blive mødt med f.eks. manglende og vildledende vejledning eller fejl og uhensigtsmæssigheder i systemet, som kan have en negativ konsekvens for deres retsstilling.

Der er imidlertid også borgere, som har vanskeligt ved at anvende digital selvbetjening. For dem kan de manglende digitale kompetencer få konsekvenser både i forhold til deres muligheder for at få hjælp og i forhold til at undgå sanktionering ved manglende anvendelse indenfor fastsatte frister. Det betyder, at borgerne både kan gå glip af en ydelse, som de har ret til efter lovgivningen, og at de kan risikere at blive sanktioneret, fordi de ikke kan opfylde en forpligtelse, som loven har pålagt dem. Nogle af disse borgere får i stedet hjælp fra deres netværk, som de derved bliver afhængige af.

På baggrund af forskningsrapportens data inddeles borgerne i tre forskellige retssikkerhedsgrupper:

Gruppe 1, der består af borgere, som selv – eller med de eksisterende tilbud om hjælp og vejledning – er i stand til at anvende digitale selvbetjeningssystemer og dermed kan modtage de ydelser, som de er berettigede til, og opfylde de forpligtelser, som er blevet dem pålagt.

Gruppe 2, der består af borgere med svage digitale kompetencer, som – uanset de eksisterende tilbud om hjælp og vejledning – er afhængige af hjælp fra deres netværk til at anvende Selvbook, men som derved også lægger deres retssikkerhed i hænderne på disse personer.

Gruppe 3, der består af borgere med svage digitale kompetencer, for hvem de eksisterende tilbud om hjælp og vejledning er utilstrækkelige, og som på grund af manglende netværk står alene og uden reel mulighed for at varetage deres retssikkerhed i den digitale proces.

I Justitias forskningsrapport (s. 41) ses en tendens til, at sagsbehandlerne er opmærksomme på borgerne i gruppe 3, som umiddelbart er værst stillet retssikkerhedsmæssigt. Der er sagsbehandlerne, som oplever manglende proportionalitet mellem disse borgers manglende anvendelse af systemet og den sanktion, som de derved kan blive udsat for, ligesom sagsbehandlerne er nervøse for, at borgernes situation vil blive forværret.

Derfor er der også eksempler på, at sagsbehandlerne omgår reglerne for at hjælpe disse borgere. Det betyder dog samtidig, at borgernes retsstilling bliver afhængig af sagsbehandlernes subjektive vurderinger og deres villighed til at omgå reglerne. Borgernes retssikkerhed bliver således præget af en høj grad af vilkårlighed.

Der ses samtidig en tendens til, at sagsbehandlerne ikke er særlig opmærksomme på borgerne i gruppe 2, hvilket formentlig hænger sammen med, at der trods alt – i hvert fald i et vist omfang – sker digital selvbetjening, og at borgernes digitale udfordringer derfor ikke kommer tydeligt frem. Også her er borgernes retssikkerhed dog præget af vilkårlighed, fordi de lægger deres retssikkerhed i hænderne på andre personer i deres netværk, der selv kan møde digitale udfordringer, ligesom der kan være situationer, hvor netværkspersonerne ikke har mulighed for at stå til rådighed i nødvendigt omfang.

JUSTITIAS OVERVEJELSER OM RETSSIKKERHEDEN I NÆRVÆRENDE SAG

Borgeren i nærværende sag, [REDACTED], må anses for at være omfattet af retssikkerhedsgruppe 2 (Justitias forskningsrapport s. 45-46, hvor sagen er omtalt). Han er afhængig af hjælp fra sin hustru til at anvende digital selvbetjening, men lægger derved også sin retssikkerhed i hænderne på sin hustru. Det kan naturligvis gå galt, hvis hustruen ikke selv har tilstrækkelige digitale kompetencer eller er forhindret i at yde hjælp.

Det var netop hustruens udenlandsrejse for at besøge et sygt familiemedlem, som forhindrede [REDACTED] i at få digital hjælp, men denne situation var måske slet ikke opstået, hvis ikke den påmindelsesordning via SMS (notifikation), som [REDACTED] og hans hustru var tilmeldt, havde virket på dette tidspunkt.

[REDACTED] bliver i forbindelse med klagesagen fritaget for både Digital Post og den konkrete digitale selvbetjeningsløsning. Det bliver herved anerkendt, at han reelt ikke har de fornødne digitale kompetencer, men det får ikke betydning for hans sag om sygedagpenge. [REDACTED] får herved en ringere retsstilling end de digitalt udsatte borgere i retssikkerhedsgruppe 3, som ikke har (eller fravælger) hjælp i sit netværk, og derfor ansøger om fritagelse for digital post og digitale selvbetjeningsystemer (Justitias forskningsrapport s. 46).

Der kan være flere årsager til, at borgere som [REDACTED] ikke benytter sig af muligheden for at ansøge om fritagelse. Det kan skyldes, at der er borgere, som ikke kender muligheden for at ansøge om fritagelse.

gelse, som ikke er i stand til at ansøge om fritagelse, fordi processen er for ressourcekrævende, eller som endnu ikke har overvejet fritagelsesmuligheden, fordi det er første gang, at de står i en situation, hvor der stilles store krav til deres digitale kompetencer. Fælles for dem alle er, at de uforvarende kan komme til at stå i en situation, hvor deres manglende digitale kompetencer afskærer dem fra at få den offentlige hjælp, som de har behov for og ret til, og/eller at de bliver sanktioneret for deres manglende anvendelse af et digitalt selvbetjeningssystem.

Dette er ikke i tilstrækkelig grad tænkt ind i lovgivningen, der som alt-overvejende hovedregel bliver designet til ressourcestærke borgere, der har gode digitale kompetencer og/eller kan navigere i både lovgivning og det offentlige system, herunder forudse behov for digital fritagelse og ansøge herom. Det bemærkes i den forbindelse, at fritagelsesordningen også efter den seneste lovændring er meget ressourcekrævende, fordi absolut fritagelse kræver, at der både skal ansøges om fritagelse for Digital Post og for hvert enkelt af de mange forskellige offentlige digitale selvbetjeningssystemer, der kan blive aktuelle for den enkelte borger. Nogle af fritagelserne er ovenikøbet tidsbegrænsede, hvorfor der skal ansøges flere gange.

En sådan retstilstand medfører efter Justitias vurdering en retssikkerhedsmæssig ulige behandling af borgerne, som også bør tages i betragtning ved fortolkning af lovgivning, der indeholder dispensationsregler, som giver mulighed for at kompensere for digitalt udsatte borgeres ringere retsstilling.

I nærværende sag opfyldte borgeren betingelserne for digital fritagelse, men havde endnu ikke ansøgt herom, fordi han hidtil havde klaret sig med hjælp fra en pårørende og endnu ikke havde oplevet, at det var gået galt. Samtidig var notifikationssystemet, som mange borgere i praksis sætter deres sin lid til, ude af drift.

Efter Justitias opfattelse er der således rigtig mange omstændigheder, som taler for at anse fristoverskridelsen for at være begrundet i "særlige undskyldende forhold" i sygedagpengelovens § 38, stk. 7's forstand.

Det bemærkes afslutningsvist, at Justitia i sin forskningsrapport (s. 47) bl.a. har en anbefaling om, at digitalt udsatte borgere, som opfylder betingelserne for at opnå fritagelse for digital post og digitale selvbetjeningssystemer, men som alligevel forsøger at begå sig i den digitale offentlige sektor med hjælp fra sit netværk, generelt ikke må stilles ringere end borgere, som har opnået fritagelse. Det vil bl.a. indebære, at det altid skal anses som en undskyldende omstændighed, hvis netværkspersonen

på grund af utilstrækkelige kompetencer eller ferie og lignende ikke får reageret rettidigt på en henvendelse fra en myndighed. Denne anbefaling er på ingen måde udtryk for, at en lignende retstilstand ikke kan udledes af gældende lovgivning på de enkelte områder, hvilket Justitia ikke har undersøgt i rapporten. Hensigten har været at skabe en klar og ensartet retstilstand, som på tværs af lovområder yder digitalt udsatte borgere en beskyttelse, der går videre end i nærværende sag, fordi der ikke stilles krav om, at der skal være tale førstegangstilfælde, notifikationssystemer ude af drift eller lignende.
..."

Ankestyrelsen har i sit påstandsdokument til støtte for påstanden gjort følgende gældende:

"...

Anbringender

Til støtte for påstanden om frifindelse gør Ankestyrelsen gældende, at [REDACTED] ikke har godtgjort et sikkert grundlag for at tilsidesætte Ankestyrelsens afgørelse af den 4. december 2020 om, at [REDACTED] [REDACTED] ikke var berettiget til dispensation for overskridelse af fristen for at anmode om sygedagpenge fra Fredericia Kommune.

Stævningen indeholder ikke nye væsentlige oplysninger i forhold til grundlaget for Ankestyrelsens afgørelse. Stævningen kan derfor ikke i sig selv danne grundlag for at rejse tvivl om rigtigheden af Ankestyrelsens afgørelse.

Ankestyrelsen gør gældende, at en lønmodtager skal anmode om sygedagpenge senest 8 dage efter afsendelsen af underretningsbrevet fra NemRefusion på baggrund af arbejdsløsheds-kassens anmeldelse af sygefraværet. Udgangspunktet i sygedagpengeloven er, at anmodning om sygedagpenge skal ske ved digital selvbetjening.

I den forbindelse gør Ankestyrelsen gældende, at [REDACTED] den 16. juli 2020 modtog et underretningsbrev fra Fredericia Kommune i sin e-boks. I underretningsbrevet blev [REDACTED] skriftligt og utvetydigt orienteret om, at fristen for at anmode om sygedagpenge fra Fredericia Kommune var den 24. juli 2020. På tilsvarende vis blev [REDACTED] [REDACTED] orienteret om konsekvenserne ved, at fristen ikke blev overholdt. I underretningsbrevet blev [REDACTED] også vejledt om, at han skulle rette henvendelse til Fredericia Kommune, såfremt han ikke kunne betjene sig digitalt.

Dertil gør Ankestyrelsen gældende, at [REDACTED] først anmodede om sygedagpenge fra Fredericia Kommune den 26. juli 2020, hvor [REDACTED] signerede og indgav sin anmodning via den digitale selvbetjeningsløsning, Mit Sygefravær.

Det følger af sygedagpengelovens regler, at hvis anmodningen om sygedagpenge fra kommunen indgives senere end 8 dage efter afsendelsen af underretningsbrevet fra NemRefusion, har lønmodtageren først ret til sygedagpenge fra den dag, hvor anmodningen modtages i kommunen.

Ankestyrelsen gør derfor gældende, at [REDACTED] først havde ret til sygedagpenge fra den 26. juli 2020, hvor [REDACTED] indgav sin anmodning om sygedagpenge til Fredericia Kommune.

Ifølge sygedagpengelovens regler kan kommunen udbetale sygedagpenge for tiden før anmodningsdagen, når lønmodtageren på grund af hospitalsophold eller ophold i udlandet har været forhindret i at anmode rettidigt, eller når andre særlige undskyldende forhold har bevirket, at anmodningen ikke er sket rettidigt.

Ankestyrelsen gør gældende, at vurderingen af, om der er grundlag for at meddele dispensation fra anmodningsfristen på grund af særlige undskyldende forhold efter sygedagpengelovens § 38, stk. 7, 1. pkt., er en konkret vurdering, der må bero på sagens faktiske forhold.

I den forbindelse gør Ankestyrelsen gældende, at der ikke var tale om særlige undskyldende forhold som bevirkede, at [REDACTED] ikke fik anmodet om sygedagpenge rettidigt. [REDACTED] var derfor ikke berettiget til dispensation fra fristen for at anmode om sygedagpenge.

Ankestyrelsen bemærker, at årsagen til, at [REDACTED] ikke fik anmodet om sygedagpenge fra Fredericia Kommune inden for fristen, var, at [REDACTED] ikke havde kontrolleret sin digitale postkasse. [REDACTED] har oplyst, at han ikke havde modtaget en SMS-advisering om, at der var ny post i e-boks.

Ankestyrelsen bemærker i den forbindelse, at der i nærværende sag er tale om to forskellige digitale løsninger, som begge er gjort obligatoriske ved lov. Til dels er der tale om en obligatorisk digital postløsning (Digital Post), som er reguleret ved lov om Digital Post fra offentlige afsendere, jf. dagældende lovbekendtgørelse nr. 801 af 13. juni 2016.

Dertil er der tale om en obligatorisk digital selvbetjeningsløsning på sygedagpengeområdet (Mit Sygefravær), som er reguleret ved sygedagpengeloven, jf. dagældende lovbekendtgørelse nr. 107 af 2. februar 2020.

Ankestyrelsen gør gældende, at [REDACTED] ikke var fritaget for obligatorisk tilslutning til modtagelse af Digital Post på det tidspunkt, hvor [REDACTED] skulle anmode om sygedagpenge fra Fredericia Kommune. Fredericia Kommune kunne derfor anvende Digital Post til kommunikation med [REDACTED].

Ifølge lov om Digital Post fra offentlige afsendere anses meddelelser, der sendes under anvendelse af Digital Post, for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen er tilgængelig for adressaten i postløsningen. Det er uden betydning, om eller hvornår adressaten rent faktisk gør sig bekendt med indholdet af den digitale meddelelse.

Ankestyrelsen gør i den forbindelse gældende, at fritagelse fra obligatorisk tilslutning til Digital Post forudsætter, at den pågældende borger henvender sig ved personligt fremmøde i kommunen, og anmoder om fritagelse. På baggrund af anmodningen træffer kommunalbestyrelsen afgørelse om, hvorvidt den pågældende kan fritages fra obligatorisk tilslutning. En fritagelse fra obligatorisk tilslutning først kan have virkning fra den dag, hvor fritagelsen er registreret elektronisk i Digital Post, og afgørelsen om registreringen er meddelt borgeren. Der er således ikke hjemmel til, at en borger kan fritages fra obligatorisk tilslutning til Digital Post med tilbagevirkende kraft.

Ankestyrelsen gør dertil gældende, at [REDACTED] var opmærksom på sine IT-udfordringer, idet [REDACTED] hidtil havde indrettet sig på en sådan måde, at han fik bistand af sin ægtefælle.

Ankestyrelsen gør også gældende, at [REDACTED] ikke rettede henvendelse til Fredericia Kommune med henblik på at blive fritaget for obligatorisk tilslutning til Digital Post, inden fristen for at anmode om sygedagpenge udløb den 24. juli 2020.

Derudover gør Ankestyrelsen gældende, at SMS-advisering om ny post i e-boks er en service, som udbydes af e-boks. Under alle omstændigheder er det [REDACTED] eget ansvar at holde øje med, om der er ny post i e-boks. Det kan derfor ikke føre til dispensation fra fristen for anmodning om sygedagpenge, at [REDACTED] og [REDACTED] hustru ikke havde modtaget en SMS-notifikation om, at der var indgået ny post i [REDACTED] e-boks.

Ankestyrelsen gør også gældende, at der på sygedagpengeområdet anvendes den obligatoriske digitale selvbetjeningsløsning "Mit Sygefravær". Undtagelse fra kravet om obligatorisk digital selvbetjening på sygedagpengeområdet forudsætter, at den sygemeldte retter forudgående henvendelse til kommunen herom.

I den forbindelse gør Ankestyrelsen gældende, at [REDACTED] ikke rettede henvendelse til Fredericia Kommune med henblik på at blive undtaget fra den obligatoriske digitale selvbetjeningsløsning på sygedagpengeområdet inden udløbet af fristen for at anmode om sygedagpenge.

Det gøres i forlængelse heraf gældende, at [REDACTED] på tidspunktet, hvor fristen for at anmode om sygedagpenge udløb, endnu ikke var opmærksom på, at han skulle anvende den obligatoriske selvbetjeningsløsning "Mit Sygefravær", idet [REDACTED] ikke havde været opmærksom på, at han havde modtaget underretningsbrevet af den 16. juli 2020 i sin e-boks.

Da [REDACTED] hverken havde søgt om fritagelse fra obligatorisk tilslutning til Digital Post eller kontaktet kommunen med henblik på at blive fritaget fra digital selvbetjening inden udløbet af fristen for at anmode om sygedagpenge, gør Ankestyrelsens gældende, at [REDACTED] manglende digitale færdigheder ikke udgør særlige undskyldende forhold, der kan danne grundlag for dispensation fra fristen for at anmode om sygedagpenge.

[REDACTED] har således ikke godtgjort et sikkert grundlag for at tilsidesætte Ankestyrelsens afgørelse af den 4. december 2020. Ankestyrelsen skal derfor frifindes.

Sagsøgers hjemvisningspåstand

Ankestyrelsen har truffet afgørelse på et fuldt tilstrækkeligt oplyst grundlag.

Det gøres gældende, at Ankestyrelsen har særlig erfaring med at foretage den bevisvurdering, der skal foretages ved vurderingen af, om der er grundlag for at meddele dispensation ved for sen anmodning om sygedagpenge efter sygedagpengelovens § 38, stk. 7, 1. pkt. Som øverste administrative myndighed har Ankestyrelsen særlig erfaring med at foretage bevisvurderingen af, om der er grundlag for at dispensere fra fristen for anmodning om sygedagpenge.

Der henvises til U. 2000, side 645 H, hvor Højesteret i præmisserne anfører, at det ved prøvelse af Ankestyrelsens afgørelse skal tages i betragtning, at de administrative myndigheder gennem behandlingen af et stort antal sager har en særlig erfaring i at foretage de pågældende bevisvurderinger. Der skal derfor foreligge et sikkert grundlag, for at domstolene kan tilsidesætte en administrativ afgørelse om førtidspension.

Ankestyrelsens påstand over for sagsøgers hjemvisningspåstand er derfor frifindelse.

...”

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettenes begrundelse og resultat

Det fremgår af sygedagpengelovens § 38, stk. 1, og stk. 2, at lønmodtageren skal ansøge kommunen om sygedagpenge indenfor den lovbestemte frist, og at ansøgningen skal ske ved digital selvbetjening i medfør af sygedagpengelovens § 69 a. Det fremgår af sygedagpengelovens § 38, stk. 7, at kommunen kan dispensere fra en fristoverskridelse, hvis bl.a. særlige undskyldende forhold har bevirket, at ansøgning ikke er sket rettidigt. Det fremgår af sygedagpengelovens § 69 a, stk. 2, at kommunen kan fritage for digital selvbetjening, hvis der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren må forventes ikke at kunne anvende digital selvbetjening.

Det kan lægges til grund, at Fredericia Kommune sendte et digitalt brev i [REDACTED] [REDACTED] e-boks med frist til senest den 24. juli 2020 at indgive en digital ansøgning om sygedagpenge og med vejledning om at kontakte kommunen, hvis han ikke kunne betjene det digitale sagsbehandlingssystem, at Fredericia Kommune lukkede sygedagpengesagen den 26. juli 2020, at [REDACTED] [REDACTED] den 26. juli 2020 indgav ansøgningen, at han den 2. august 2020 meddelte kommunen, at han ikke var digitalt selvhjulpent og ikke havde haft kendskab til, at der var sendt et digitalt brev til ham, og at Fredericia Kommune den 5. august på den baggrund afgjorde, at der ikke kunne gives dispensation i medfør af sygedagpengelovens § 38, stk. 7. Det kan videre lægges til grund, at [REDACTED] [REDACTED] ikke tidligere havde haft en sygedagpengesag i kommunen, og at han derfor ikke havde noget kendskab til sygedagpengesystemet og procedurerne i forbindelse med en sygedagpengesag.

[REDACTED] og [REDACTED] har forklaret, at [REDACTED] [REDACTED] var digitalt udfordret i en grad, hvor han kun kunne klare digital kommunikation og selvbetjening med hjælp fra sin hustru. At [REDACTED] [REDACTED] var uden digitale kompetencer underbygges af, at han efter kommunens afgø-

relse af 5. august 2020 blev fritaget for digital selvbetjening, ligesom han blev fritaget for digital post af Digitaliseringsstyrelsen.

Efter forklaringerne lægger retten til grund, at [REDACTED] hustru var bortrejst før hans sygemelding og indtil den 25. juli 2020. Det er ubestridt, at [REDACTED] ikke havde modtaget en sms-notifikation om ny post i e-boks, og han var derfor ikke advaret om, at han skulle foretage sig noget. Retten finder det på den baggrund godtgjort, at [REDACTED], der ikke selv kunne betjene sin e-boks, var uden kendskab til, at der var modtaget brev med en frist for at indgive ansøgning om sygedagpenge, endsige at der var mulighed for at kontakte kommunen og bede om at måtte blive fritaget for digital selvbetjening.

Det kan endvidere lægges til grund, at [REDACTED] reagerede på Fredericia Kommunes henvendelse, straks hans hustru var hjemme, og han på ny havde digital assistance. Der er ikke grundlag for at fastslå, at fristoverskridelsen på 2 dage havde baggrund i andet end manglende kendskab til brevet og fristen, og retten finder under de omstændigheder ikke, at der har været noget at bebrejde [REDACTED].

Uanset [REDACTED] ikke var fritaget for digital post og selvbetjening, da han overskred ansøgningsfristen, finder retten under de ovenfor anførte omstændigheder, herunder den meget beskedne fristoverskridelse, sammenhængen mellem sygedagpengelovens § 38, stk. 7, og § 69 a, stk. 2, og de hensyn der ligger bag bestemmelserne, samt efter en helhedsvurdering, at der har foreligget sådanne særlige undskyldende forhold, at betingelserne i sygedagpengelovens § 38, stk. 7, for at udbetale sygedagpenge for tiden forud for anmodningsdagen, var opfyldt.

Retten tager herefter [REDACTED] principale påstand til følge.

Ankestyrelsen skal betale sagsomkostninger til 3F som mandatar for [REDACTED] med 27.000 kr. Beløbet er fastsat til dækning af advokatudgift med 26.250 kr. inkl. moms, og til retsafgift med 750 kr. Det er oplyst, at [REDACTED] ikke er momsregistreret. Retten har lagt vægt på sagens genstand og kompleksitet, den oplyste sagsværdi, forberedelsens omfang, hovedforhandlingens varighed og resultatet.

THI KENDES FOR RET:

Ankestyrelsen skal anerkende, at [REDACTED] var berettiget til udbetaling af sygedagpenge fra den 16. juli 2020.

Ankestyrelsen skal inden 14 dage til Fagligt Fælles Forbund som mandatar for [REDACTED] betale sagsomkostninger med 27.000 kr.

Sagsomkostningerne bliver forrentet efter rentelovens § 8 a.

Vejledning

Retten har afsagt dom i sagen.

Hvis du er utilfreds med afgørelsen, kan du som udgangspunkt anke (klage over) dommen til landsretten. Hvis du kun er utilfreds med dommens afgørelse om sagsomkostninger, kan du kære (klage over) denne del af afgørelsen til landsretten.

Ikke alle afgørelser kan ankes eller kæres

Du kan kun anke dommen, hvis forskellen mellem byrettens dom og det resultat, du ønsker at opnå i landsretten, er over 20.000 kr. Hvis forskellen er mindre, skal du have tilladelse fra Procesbevillingsnævnet for at anke.

Landsretten kan afvise at behandle en ankesag, hvis landsretten vurderer, at der ikke er udsigt til, at sagen vil få et andet udfald i landsretten.

Du kan kun kære afgørelser om sagsomkostninger, hvis omkostningsbeløbet er fastsat til mere end 20.000 kr., eller hvis retten har bestemt, at ingen af parterne skal betale sagsomkostninger, og du kræver, at modparten skal betale mere end 20.000 kr. I andre situationer kan du kun kære omkostningsafgørelsen, hvis du får tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Frister for at anke og kære

Fristen for at anke er **4 uger** fra dommens dato. Hvis du ikke kan anke uden en tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, skal du indlevere en ansøgning til Procesbevillingsnævnet inden **4 uger**.

Fristen for at kære omkostningsafgørelsen er **2 uger** fra dommens dato. Hvis du ikke kan kære afgørelsen uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, skal du indlevere en ansøgning til Procesbevillingsnævnet inden **2 uger**.

Sådan gør du, hvis du vil anke eller kære

Du kan anke dommen på minretssag.dk ved at trykke på knappen "Opret appel" og derefter vælge "Anke" og følge vejledningen. Hvis du vil kære omkostningsafgørelsen, skal du vælge "Kære" og følge vejledningen.

Hvis du søger om tilladelse til anke eller kære hos Procesbevillingsnævnet, skal du indlevere din ansøgning til Procesbevillingsnævnet. Du kan ikke indlevere

ansøgningen på [minretssag.dk](https://www.minretssag.dk).

Du kan læse mere på [domstol.dk](https://www.domstol.dk).

Publiceret til portalen d. 11-10-2023 kl. 14:00

Modtagere: Advokat (H) Mads Krøger Pramming, Mandatar Fagligt Fælles
Forbund, Sagsøgte Ankestyrelsen